

15. szám.

Budapest, 1874.

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

(AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.)

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A BŰVÉSZ.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Metzler mesternek két fia és egy lánya volt, fiatalabbak Lerche Györgynél, — kiket tulszigoruan nevelt, jóllehet ő nem vala rossz ember, hanem azt hitte, hogy e szigorúságot atyai kötelme kívánja. Ez elv szerint bánt azután az új tanonc czal is. A takács által követett nevelési rendszer az ifjuság minden örömeit száműzé, még a legártatlanabbakat is. A gyermekeknek soha sem vala szabad más gyermekekkel játszani, vagy a kapuba állni és a járókelőket nézni. Ez csak nagyritkán, egy-egy szép nyári este volt nekik megengedve, s olyankor is az atya és az anya rendesen ott ültek s mindenféle jámbor prédikációkat ismételtek. Az anya korlátolt, gyenge nő volt, ki nem lehetett jelen valamely menyekzön vagy keresztelésen, és nem vehetett könyvet kezébe a nélkül, hogy szeméit vörösre ne sirja. Iskola után a gyermekeknek a szövöszékhez kellett lépniök, hogy atyjok előtt a leczkét felmondják, s ha valamit nem tudtak, szidáson kívül bizony még verést is kaptak. Vasárnap újra felmondták, a mit az egész héten tanultak, aztán a család egy rövid órára sétálni

ment a szabadba, hanem a gyermekeknek olyankor sem volt szabad ugrándozniok, mert különben mindjárt vége lett a mulatságnak.

Ily nevelési rendszer mellett természetesen nagyon sokat kelle szenvednie Györgynek. Ő a szülök tilalma ellenére gyakran vig volt, dalolt és ugrált, s a gyermekek mulattatására mindenféle bohóságot mivelt, a minek aztán nem ritkán verés lett a következése, — engedetlennek és gonosznak nevezték s úgy tekintették, mint a kiből idővel világ rosza válik. Így megmagyarázható, hogy az idegen tanonc a tulszigorú nevelőszülök iránt nem érzett szeretetet, hanem csak félelmet.

A mesterné asszony egy betegsége a házhoz hozta Schulze doktort, ama fiatal orvost, kinek szabadelvüése miatt — mint emlékezhethünk — György megérkezésének napján oly heves vita s végre általános felfordulás támadt a tanácsteremben. Ő látta és sajnálta ugyan a gyermekeket, de nem segíthetett, mert minden felszólalása hasztalan lett volna. A szegény, sulyos nyomás alatt szenvedő tanonc különösen felkölté részvétét. A csinos fiu, élénk lelkiületénél s tudványó lényénél fogva, nem látszék a szövöszék mellé teremtve lenni.

Az orvos nemsokára arról is értesült, hogy György lelkész ohajtana lenni, — hanem tanácsot nem adhatott neki. A mikor csak lehetett, nyájasan megszólította, hogy türelemmel várakozzék a jobb időkre, — a jó Isten majd csak megsegíti őt, ha nem is éppen lelkészi állásra.

A harmadik év, melyet Lerche György a szövöszék mellett töltött, vége felé közeledett, s ő ez idő alatt erőteljes ifjává fejlődött. Napról-napra jobban érzé, hogy ezen életmód nem felel meg izgékony lelkületének, hogy ezen örökös egyformaságot megfelelőbb foglalkozással kell feleserélnie, történjék bármi.

Egy szép nyári vasárnapon, midőn a Metzler-család s így ő is egy lelkészjelöltnek az „elveszett fiuról“ tartott hitszónoklatát hallgatá, ennek az ő viszonyaira való alkalmazása annyira meghatotta őt, hogy még az istentisztelet befejezte előtt elhagyá a templomot, hogy kívül, az üde természetben vigaszt és megnyugvást keressen. A mit György az egyházi beszédből saját előnyére és a keményszivü nevelőszülők rovására magyarázott, ugyanaz Metzler mestert csak új szigorra serkenté, — s mihelyt az ifju hazatért, a mester veréssel fogadá.

— Még kötélhányos vagy szemfényvesztő lesz belőled! — kiáltott dühösen a mester. — De ha tiz botot kell még összetörnöm a hátadon, mégis megtanítlak engedelmességedre!

— A szemfényvesztőnek jobb dolga van, mint a takácsinasnak, a kinek nincs kedve mesterségéhez, s a kivel szívtelenül bának, — felelé György daczosan. — Mindennap szidás, verés, keveset enni és nehéz munka; — követem tanácsát, mester, és beállok a szemfényvesztők közé, ott legalább nem fog hiányozni a friss levegő és az Istennek meleg napfénye.

— Rohanj az ördög torkába! — kiáltá a mester. — Jaj az engedetleneknek, kik látva nem akarnak látni és hallva nem akarnak hallani! Jajgatva fogják azok tapasztalni, hová tévedtenek, s oly borzasztó véget érnek, mint Absolon!

E szavakkal Metzler újra fölemelte a botot, hogy tovább táncoltassa György hátán. Hanem az ifju kiragadta a büntetőeszközt, és a mester lába elé dobta.

— Meg ne érintsen! — kiáltá. — Árva vagyok, idegen ember könyörületére utalva, hanem az ilyen jótéteményt már megelégtettem. Tanulási időm már ugy is lejár, s akkor nem gátolhatnának meg, hogy ne menjek szabadon a tágas világba.

Metzler egészen elhült e merész szavakra, s a mesterné asszony csak összecapta kezét ily istentelenség hallatára. György szobácskájába ment, buzgó imában kérte az Isten oltalmát és segélyét, aztán összecsomózta pár ruhadarabját.

Hiába küldte egyik fiát a mester hozzá, hogy jöjjön vacsorálni, — nem jött. S midőn a hold a sötétkék, csillagos égen magasbra és magasbra hágott s mély csendesség uralkodott a szomorú házban, — György, hóna alatt kis batyujával, halkán az udvarba lépett, s öt perc múlva már túl volt Ochsenhausen falain, és sietve haladt az országuton az enyhe nyári éjben.

Berlinbe akart eljutni, mert ott bizonyára talál egy bűvészt, a ki őt majd szolgálatába fogadja. Az igaz, hogy furesán érezte magát, ha arra gondolt, hogy egész vagyona két ezüstgarasból áll, mit krajczáronkint takarított meg magának, s hogy sem utlevele, sem biztos kilátása nincs; de azért még sem fordult vissza. Az Isten majd csak megsegít! — ezzel üzött el minden fel-felmerülő aggodalmat.

György már több napja hogy utban volt. Utazása alatt ételben itálban nem szenvedett hiányt, mert a falvakban a gazdaemberek szívesen adtak harapnivalót a csinos fiatal vándorlónak, sőt egypár krajczárt is nyomtak a markába. Éjjelre a szénapadláson vagy egy köteg szalmán szintén jó nyughelyet talált, — s így nem igen busult, midőn megtudta, hogy Berlin még ötven mértföldnyire van. Nem volt mit elmulasztania s még mindig jókor fog oda érni.

Mig a jó idő és a szives adományok a szökevény ifju bátorságát fentartották, minden jól volt. De midőn egyszerre tartós esőzés állt be s az utak feláztak, midőn ruhája és csizmája elrongyolott s ágról szakadt kinézése nem igen keltett bizalmat és részvétet, helyzete terhesebb lön. Leg-

főlebb egy darab kenyeret vagy egy kopott fillért adtak neki, s az éjt gyakran volt kénytelen az erdőben vagy valamely hid alatt tölteni, — mert a gyanakodó parasztok a rongyos vándorlónak nem adnak szállást házukban. Szerencsére jó csillaga még eddig megvédte őt a rendőröktől.

Egy este, midőn György egy fehérrépa-földön lecsillapította éhségét és mezitláb tovább akart vándorolni, az uton egy különös járművet pillantott meg, mely egy szörnyű sovány szürke által huzva, lassan közeledett feléje.

A kocsi egy földnélküli házaeskához hasonlított, mert oldalain ablakok voltak, s tetején kis kémény emelkedett, melyből könnyű füst szállt fel. A kocsi végén tarka póznák, deszkák, ládák voltak, a ló mellett pedig egy ezigányszerű férfi lépdelt, míg a kocsis-ülésem egy kövér asszony ült, ölében egy nemkevesbbé kövér mopszszal, s kedélyesen szította kis pipáját.

A kocsi fölszereléséből György könnyen kitalálta annak mivoltát. Ezek „utazó művészek“ voltak, a minők ily mozgó lakásokban feleségökkel és gyermekeikkel a vásárookra szoktak járni.

Ez neked való társaság lenne, — gondolá. Az efféle emberek úgy szeretik a vásárokat, mint a medve a mézet, s ha szabad lenne velök menned, nemsokára bizonyára beállhatnál tanoncznak valamely bűvészhez.

— Hová, háová, szép öcsém? — kiáltott durva nevetéssel a férfi az ifjura; — mi járatban vagy s mi a mesterséged?

— Magam sem tudom, háová, — felelé a szökevény; — hanem annyi igaz, hogy szeretnék művész lenni, csak azt nem tudom, hogyan kezdjek hozzá.

— Tehát egy ujoncz, — jegyzé meg a férfi, vizsgáló tekintettel nézgetve az ifjút. Aztán a pipázó asszonyhoz fordulva kérdé: Mit gondolsz, Sztázi, nem lenne-e jó pajáczának?

Anasztázia asszony vastag füstgomolyt fújva ki száján, szintén vizsgáló pillantást vetett Györgyre s felelé:

— Talán jó lenne. Azt hiszem, tüzet enni is alkalmas volna.

— Tüzet enni? — ismétlé az ifju meghökkenve. — Köszönöm alásan, — az efféle táplálékot nem veszi be a gyomrom.

— No, az nem olyan nehéz, — mondá a férfi. — Ha kedved van s ha meg tudnánk egyezni, a többi az én gondom. Én a gymnasztika és bűvészet tanára vagyok, és szükségem van egy segédre, miután pajáczám tegnapelőtt meghalt. A ficzkó a snapzot utoljára már söröspohárból itta; agyonitta magát — béke poraira!

— Tehát engem befogadna tanoncznak? — kérdé György. — Meddig kellene tanulnom, hogy valamivel fölléphessek?

— Ugy hiszem, tizenégy nap alatt a bukfenchezésig vihetlek, — felelé nem minden önérzet nélkül a tanár. — Egy héttel azután kificzamitom vállporczogódat, s ha a fájdalom kissé csillapult, czombjaidat is. Aztán kitöröm a nyakadat és benyomom a mellestodát, úgy hogy legkésőbb négy hónap múlva egy negyedfél öles létráról is lezuhanhatsz.

— Hiszen ez valóságos gyilkosság lenne! — kiáltá az ifju ijedten.

— Csak ne légy olyan ijedős, — nevette a tanár, — az ember mindent megszozik. Egyébiránt előbb próbát is tehetünk. Mutatványaimnál mint inas és mint szellem szerepelsz, vagy a közönséget csalogatod. Ha pedig nóm a kötélén tánczol, te pajácza léssz.

— Micsoda? a kötélén tánczol? — kiáltá György, nagy szemeket meresztve a füstölgő kövér asszonyságra.

— No, csak nem lovagolhatok rajta, — jegyzé meg élesen a vastag. — De mire való a sok szóbeszéd, Piepmeyer; kérdezd meg, akar-e vagy nem, s azzal vége!

Piepmeyer tanár és György közt az alkudozás hamar véget ért. Teljes ellátás és egy tallér havi díj mellett — nem számítva a borraivalót — a szerződés egyelőre négy hétre megkötött.

Pár órával később a művészi bárka becsörömpölt a vásári fényvel körülsugárzott Altenbergbe, s a „zöld szamár“ vendégfogadó udvarán horgonyt vetett. A szürkét kifogták és megérdemlett nyugalomra az istállóba vezették, míg Sztázi tanárné asszony a kocsiba mászott, néhány gyermektorok kiáltása által üdvözöltetve, kiknek lételét az uj pajácza eddig nem is sejté.

(Folyt. köv.)

A szabadság képe.

Rezgő csillag sötét éjben,
Égboltozat reggi fényben,
Hajnalvirág gyöngyharmata,
Lengő szellő fuvallata,
Békét hirdető szivárvány,
Égig érő magas állvány,
Nyári égről sugárzó nap,
Melytől minden meleget kap
Őszi éjben mélázó hold,
Tavaszi ég, melyen nincs folt,
Fölfrisült kert eső után,
Gyémánt-boglár hattyu nyakán,
Mosolygása hű angyalnak,
Nagy reménye zöld tavasznak,
„Piros“ rózsza „fehér“ mellett,
„Zöld“ lobogó torony felett . . .
Őszi este északi fény,
Tiszta lelkü angyalszép lény,
Napfeljövet és lemenet,
Hajnal pirja, estszürkület,
Istenhez küldött imádság, —
Ez mind Te vagy, szent „Szabadság!“

Weisz Zsigmond.

A r a b.

A törökök „hét tornyában“
Eped egy rab a fogságban,
Ott ül, ott busul magára,
Ninesen senki vigaszára.
„Mióta török vezére
— Sohajt — bezárt e börtönbe,
Nem láttam a napvilágot,
Nem éreztem szabadságot!“
„Kedves nőm, s két szép magzatkám,
Gondoltok-e vagy egyszer rám?
Gondoltok-e az atyára,
Ki már csak a halált várja?“
„Szegény hazám, Magyarország!
Értted hordom e rabigát;
Értted szenvedek oly rég én,
Értted el is türöm békén.“
„De ha Isten megszabadít,
Tudom, többé soh' se szorit
Lábamra oly nehéz lánczot
Oh Isten, adj szabadságot!“

Dobay Lajos.

A tündérek kedvencei.

(Mese. — Folytatás.)

Nefelejcs előbb megránczigálta Lenoir asszony piros főkötőszalagját s mondá:

— Mélyen alszik, Holló bátyám. Milyen szép az tőle! Én ugy sem tudom még feladatomat. Oh Istenem, én nem szenvedhetem Lenoir asszonyt.

— Ez lenne ám a jó alkalom, — szóla Holló herczeg, — hogy egyszer már megtapinthatnám vörös orrát, mert már oly régen azon töröm az eszemet, vajjon olyan puha-e, mint egy érett paradicsom-alma, a mihez annyira hasonlít.

S ezzel ovatosan kinyujtá kezét, hogy Lenoir asszony vörös orrát gyöngéden megfrieskázza.

Zolna tündér, ki rezedának átöltözve a kandallón álló virágcsokorban ült, kárörvendve bölintgatá zöld hajporos fejecskéjét. Örvendett, hogy a gyermekek csintalanok, mert a csintalan gyermekeket sokkal könnyebb csizékké, verebökké, varangybékákká s egyéb állatokká változtatni, mint a jókat. Hanem Nefelejcs megragadá fivére kinyujtott kezét, suttogva:

— Ne bánts, Hollócskám, mert különben felébred s kikérdez engem. Hagyjuk őt inkább aludni, s addig szaladjunk ki a kertbe. Az oroszlánszáj-virág már nyilik; én csinállok magamnak 12 oroszlánból álló állatseregletet, s te majd eljössz azt megnézni s kérded: „Asszonyom, mi a belépti díj?“ — s én azt felelem rá: „Öt garas,“ — te meg azt mondanád: „Asszonyom, ez nagyon drága,“ — és kifizetsz engem öt hárslevéllel. Ezután én megparancsolom oroszlánaimnak: „Tátsátok ki szájatokat!“ — és te

— Ej mit! — esék szavába Holló herczeg. — Mindezt este is megtehetjük, midőn Lenoir asszonynyal lemegyünk. Most olyasmit tegyünk, miután az alkalom oly előnyös, a mit máskor tennünk nem szabad. Hátha az éléstárba juthatnánk?

— Hiszen az be van zárva! — mondá Nefelejcs. Pedig ma cseresznye-rétes maradt az ebédtől s majd egy fél mandola-torta. A kulcs pedig a konyhában függ a tűzhely felett. A szakács tán nincs a konyhában, s úgy pompásan jóllakhatnánk tortával; és

ha holnap észreveszik, majd azt gondolják: „megették a patkányok.“

Zolna tündér örömteljesen dörzsölé zöldkeztüis kezeit. Hanem e pillanatban észrevette, hogy Thearózsa éppen mellette ül egy georginán, piros katalinka-bogárnak átöltözve. Megismerte őt sajtóságos szemhunyorgatásáról, mert az megmaradt neki, bármi alakott öltött is magára.

— Oh, — mondá némi zavarral és hamis mosolylyal, — kegyed is itt van, kedves Thearózsa? Én csak kissé pihenek itt, s azt akarom tudni, vajjon tudnak-e már a kedves gyermekek francziául. Hát kegyed, kedves barátnóm?

— Én? Én csak arról akartam meggyőződni, — felelé Thearózsa, — vajjon Lenoir asszony igazán olyan rest és hanyag-e, a mint beszélik. S valóban látom, hogy úgy van. Majd szólok felőle a királylyal, s ha ez a likörkedvelő nevelőnő nem javul meg, akkor szökőkuttá változtatom őt, s míg a világ és a szökőkutak állnak, mindig víz ömöljön a szájából.

Ezzel búcsut vett a két tündér egymástól, s kirepültek az ablakon, de csak azért, hogy más utakon ismét visszatérjenek a királyi palotába.

Holló és Nefelejcs ezalatt feltették kis házi koronáikat, melyek zöld smaragdokkal és vérpáros rubinokkal ékesen ki voltak rakva, s lábujjhegyen elhagyták a szobát, azzal a szándokkal, hogy a szabad időt vagy futkosásra, vagy nyalakodásra használják. Midőn szerencsésen kiértek a folyosóba, hangosan kacagtak és tapsoltak örömiükben.

A nap oly szépen süttött odakün, a fák lombjai nem mozdultak, oly csendes volt minden, tán a nyári szellő is elszenderült valamely virág kelyhében. A madarak néha néha halkkal felesicseregtek déli álmukban.

A testvérek éppen le akartak szaladni a széles márványlépcsőn, midőn észrevették, hogy a zöld teremnek ajtaja nyitva van, mi soha sem szokott történni. Az ajtó mellé létra volt támasztva, melyen egy vén asszony állt s nagy szorgalommal mosta és törülgette az ajtó faragványait. Minthogy éppen ebéd után volt, a folyosók és lépcsők üresek voltak, mert a király és a miniszterek szundikáltak, az udvari hölgyek komor-

náikkal tanácskoztak az esteli öltözékek felől, és a cselédek csak most ebédelték lenn a nagy cseléd-teremben.

Ezen déli csendben annál jobban hallatszék a viznek csorgása, mely a mosórongyból a létra alatti dézsába folyt, s a gyermekek csak nem mehettek el mellette a nélkül, hogy kissé meg ne álljanak s ne nézzék a vén asszonyt.

— Tetszik-e kissé bemenni, felséges hercegecskéim? — szóla a vén asszony, nyájas vigyorgással nézve a gyermekekre. Csunya kampós orra, apró vörös szemei, csoszogó papucsai és mocskos, gyürött főkötője volt, — pedig ő mindennek daczára nem volt más, mint maga a csodaszép Zolna tündér.

— Én szeretnék bemenni! — mondá Holló herczeg.

— Én is, — szóla Nefelejcs. — De a papa eltiltotta a zöld terem küszöbét át-lépnünk.

— Igen, mert a negyedik fal helyett csak alacsony korlát van, melyen át könnyen beleeshetnének a tóba.

A vén banya hangosan felkaczagott.

— De hiszen az nem is igaz, — mondá; — valóban nem tudom, miért tiltotta el ő felsége gyermekeinek, hogy a zöld terembe menjenek, — hanem annyit tudok, hogy a teremnek csakugyan négy fala van, hanem az egyikre olyan szép tájkép van festve, hegyekkel, nagy tóval, melynek partján káka és nád nő. Nézzenek csak oda, hiszen éppen annak a falnak közepén ajtó van.

Igy szólt a vén banya, s a gyermekek bekandikáltak az ajtón, s látták, hogy a vén asszony igazat szólt.

— Ah, ha úgy van, — mondá Holló, — akkor bizony beléphetünk, hogy egyszer körülnézhessük magunkat.

— De a papa megtiltotta! — szólt Nefelejcs.

— Ejj, mit! Hát ha a tó csak festve van! és aztán csak az ajtónál maradunk.

— De . . .

— És aztán — senki sem lát minket.

A gyermekek tehát beléptek a zöld terembe.

A küszöbön megálltak, szinte megvakitva a fény és pompa által, mely előttök feltárult. Még látták, hogy a vén banya ki-

facsarta a mosórongyot, leszállt a létráról, s vigyorogva benézett a terembe hosszú, disztelen orrával, s aztán betette az ajtót.

Midőn egyedül maradt az előcsarnokban, öklével az ajtó felé fenyegetőzött s kárörvendő vigyorgással mondá:

— Haha! most az enyémeke vagytok. Senki sem lát titeket? — Oh, de én látlak, én, Zolna tündér, és Thearózsa tündér szintén lát titeket, ki ott, mint fecske, panaszló csicsergéssel körülröpködi az ablakokat, és a megholt királyné, anyátok is lát, és búsul a mennyországban, hogy engedetlenek vagytok. Menjete csak tovább és tovább, s ha majd 21 szobán keresztülmentetek, akkor az én kastélyomban lesztek, s akkor csizek lesznek belőletek s hernyókat fogtok keresni az én számomra!

Ezzel egyet tapsolt, s rögtön ott termett egy apró aranyos-zöld bogár; ez vala legügyesebb szolgáltnak egyike.

— Mit parancsolsz, nagyságos asszonyom? — zúgá.

— Hallgass ide, aranybogár! — mondá a tündér. — Azt a két királyi gyermeket ottbenn, kastélyomba akarom csalni. E végre a zöld terem nyílt oldalához, mely az utolsó szobája a palotának, 21 terem varázsoltam, melyek mind egymásba nyílnak. Ezek csak a levegőbe vannak építve, de belülről azt nem lehet észrevenni, s ezek ugyszólván hidat képeznek az én kastélyomig. A mint a gyermekek annak küszöbét átlélik, hatalmamban vannak, s én azzá változtatom őket, a mivé akarom. De most haza kell mennem a szükséges előkészületeket megtenni. Hanem gyanitom, hogy Thearózsa ellenem dolgozik, ámbár az engedetlen gyermekek felett többé ninesen hatalma. De te itt maradsz, oda ülsz Nefelejcs koronájára és vigyázz. Te éppen olyan zöld vagy, mint a smaragdkövek rajta, s téged is annak néznek majd. Ha Thearózsa a gyermekeket inteni akarná, te rögtön hozzáam szállsz és tudtomra adod. Ott találsz engem a fekete toronyban bűvészkönyveimnél.

A bogár megemelinté aranyfényű zöld szárnyait és zúgá:

— A mint parancsolod!

Zolna tündér pedig hirtelen hervadt rózsalevéllé változtatta magát, — egyszerre

szél támadt, mely erősen befújt a nyitott ablakon, s villámgyorsan tova ragadá a rózsaszirmot, míg a sötét palotát el nem érte, ott a bércek felett.

A bogár ezalatt bemászott az ajtó alatt a zöld terembe, s hamar oda ült Nefelejcs koronájára a smaragdok közé.

Holló és Nefelejcs ezalatt a zöld terem bámulták. Falainak színe olyan volt, mint a gyenge akáclevél, ha a tavaszi nap rásüt. A negyedik fal, melyet a tündér oda varázsolta, egyetlen nagy festmény volt, mely hullámozó vizet, hattyúkat, nádesoprotokat és verőfényes hegyeket ábrázolt. Az egész mozogni és hullámozni látszék, mintha eleven lenne, s a nap csillogó fényhullámokat vetett a tónak festett habjai közé.

— Nézd csak! és itt ajtó van, — szóla Nefelejcs. — E szerint ez csakugyan fal, nem pedig nyílt kilátás!

— Vajjon jó lesz-e, ha oda bemegyünk? — kérde Holló; — én még sohasem voltam azon szobákban, melyek a zöld termen túl vannak.

És felemelték a nehéz, zöldbársony ajtó-függönyt, s beléptek a mellék-szobába, mely már a hirtelen oda teremtett varázsszobák egyike volt, melyeket a gonosz tündér a levegőbe épített, hogy sötét kastélyát a királyi palotával összekösse.

Oh Istenem, milyen pompás volt ez! Tovább és mindig tovább mentek, egyik teremből a másikba.

Az első kék volt, mint az ég, s gyönyörű babák és bajazzók voltak a falakra festve, melyek labdázta és „ozsonnát“ játszottak. A harmadik terem piros volt, mint a láng, és a függönyök tiszta aranyfonalból voltak szövve. A negyedik terem sárga volt, mint egy virító repce-mező és a bútorzat ezüst-szürke selyemdamaszkkal bevonva, melybe halvány-piros rózsák voltak szövve. És ezen termék mindegyikének négy ajtaja volt, s azon varázs-tulajdonnal bírt, hogy folytonosan lassan, lassan köröskörül forgott, a mint beléptek, s így nem tudhatták, melyik ajtón jöttek be.

A gyermekek még soha sem láttak ilyeneket, s nagy bámultokban összetették kezeiket, szemeiket meg nagyra meresztették.

De az ötödik terem ajtajánál egy nagy hófehér macska ült, s az görbe hátat csi-

nált, midőn a gyermekeket jönni látta, s elkezdett dorombolni:

„Mrrr — vrrr, mrrr — vrrr, miau,
Tovább ne menjétek, kis gyermekek,
Már is idegen házba tévedtetek!”

Nefejeles nagyon csodálkozék, hogy ő megértette, a mit a czicza dorombolt, s ijedten bátyja háta mögé bujt, ki, ámbár az ő szive is kissé gyorsabban dobogott, mégis bátran oda állt, zsebeibe dugta kezeit s mondá:

— Idegen házba, Miczus asszonyom? — Azt hitesse el mással, nem velünk. Mi nagyon jól tudjuk, hogy atyánk királyi palotájában, s e szerint otthon vagyunk. De hogy jött a Miczus asszony ide a diszterembe, az más kérdés; a macska a padlásra és a konyhába való, nem ide; megértette-e?

Ekkor a fehér czicza, ki nem volt más, mint Thearózsa, két lábra állt s mondá:

— De én csak annyit mondok nektek: eltévedtetek, szegény gyermekek, ti nem vagytok otthon, hanem idegen helyen bolyongtok. Hát nem látjátok, hogy ezen termek egyikében sincs édes anyátok arczépe, s azt jól tudjátok, hogy felséges papátok palotájának minden szobájában elhelyeztette a szép, boldogult királynő egy-egy arczképét. Elhiszitek-e most, hogy eltévedtetek?

A gyermekek körültekintettek, s elsápadtak ijedtökben. Csakugyan észrevették most, hogy a teremben sehol sincs édes mamájuk arczépe, s eszökbe jutott, hogy a többi termekben sem láttak egyet se. Nefejeles könyekre fakadt, s Holló kiáltá:

— Oh Istenem, mit tegyünk hát most, Miczusám?

De a fehér Miczus eltűnt, mintha a szél elhordta volna.

A testvérek most megfogták egymás kezét, és szorosán egymás mellé álltak.

— Oh, menjünk vissza, kedves bátyám! — zokogott Nefejeles; — jer vissza, soha sem leszek többé engedetlen, soha sem fogok a papa parancsa ellen tenni. Oh Istenem! Bárcsak Lenoir asszonynál maradtunk volna; soha sem teszek ilyet többé!

Holló szeméi is könybe lábadtak, de mégis bátornak mutatta magát, ámbár nagyon oda simult nővére mellé.

— Ne sirj hát, kis húgoeskám! — mondá, — mert különben én is elesüggedek. Lásd, könnyü azt mondani, hogy menjünk vissza, de nehéz megtenni. Avagy te tán tudod, melyik ajtón léptünk be? Hiszen látod, hogy ez a terem is csak úgy forog, mint a többi, melyeken átmentünk. Most hát ki kell találnunk, melyik ajtón jöttünk be, mert különben mindinkább eltévedünk.

— Tudod mit? Nyissunk ki egyik ajtót a másik után, — mondá Nefejeles, — és csak oda lépünk be, a hol édes mamánk arczképét látjuk.

— Igazad van! — felelé bátyja, és a szegény gyermekek remegve mentek az első ajtóhoz, erősen egymásba kapaszkodva, míg a terem lassan, lassan, lassan forgott körülöttök.

Hanem ezalatt a zöld bogár elzúgott vala Nefejeles fejéről s ki a nyitott ablakon, s villámgyorsan ott termett a varázs-palotában a fenyveserdőben, hol urnőjét a fekete toronyban bűvészkönyvei közt találta. Hamarjában elmondá neki, mi módon figyelmeztette és küldte vissza a gyermekeket Thearózsa tündér. Zolna tündér nagyot kaczagott, egy kis hókusz-pókuszt csinált varázspálcájával a levegőben, s dalolt:

„A királyné arczépe legyen
Rögtön minden teremben!”

(Vége köv.)

Gyermek-dalok.

Irta: Horkai bácsi.

I.

Dallam: A cigányok sátora.

Gellért alatt a Duna,
Ne menj arra Iduna!
Jere az iskolába,
A tudomány házába.

Gellért mellett a lánczid,
Azt a kis fiut is hidd,
Gyorsan az iskolába,
Ne járkáljon hiába.

Lánczid mellett alagut,
Oda egy kis fiu bútt;
De meglelte az apja,
Szomorú lett a napja.

II.

Dal. Sárga uborkának zöld a levele.

Kis macska megeszi az édes tejet,
Jó barátom tanítsd jóra a fejed;
De a szived se hanyagold el;
Mert látod, mivelnit azt is kell.

Mókus az erdőben eszik mogyorót,
Kiválasztja ő ott magának a jót,
Én is választok egy barátot,
Ki jó fiu lesz, majd meglátod.

III.

Dal. Lassan kocsis, lyukas a kas, kihullik a pulykakakas.

No, ki látott ilyen fiut!
Ni! a könyöke hogy kibútt;
A térde is kikukucsál,
Csizmasarka jobb s balra áll.

Mellényén egy gomb se látszik,
Azzal már más gyermek játszik;
A kalapján néz ki haja,
Rondaság ez, és nagy baj a.

Megkérünk, édes mamája:
Több gondocskát fordíts rája;
Mert ha ilyenképen nő fel,
Akkor ő honvédnek nem kell.

IV.

Dal. Lassan kocsis, lyukas a kas, kihullik a pulykakakas.

No, ki látott ilyen lánykát,
Ki így fűzi a topánkát,
Kilóg, lecsüng a fűzője,
Nyakán félre van kendője.

Feje úgy néz, ki mint boglya,
Ő ezt a fésűre fogja;
Pedig van már vagy egy hete,
Hogy azt kezébe nem vette.

Ni! a körme milyen hegyes
Le s fel hajlott, miként az s;
Pábajt vivhatna egy sassal,
Vagy egy mérges kis kakassal.

Meg is súgom az anyjának,
Hogy ne vegye ezt tréfának;
Mert ha így nő fel a lánya
Nem lesz a rendnek példánya.

A vizesepp esodái.

Mily utakról és viselt dolgokról mesélhet a vizeppecske, mely éppen előttünk esik le, vagy a fűszálon csekély nyugalmat élvez. Kérdezzük csak: honnan jössz? hová mégy? és mi rendeltetésed? s egész világa a megfejtésre váró csodáknak és talányoknak fog előttünk feltárulni.

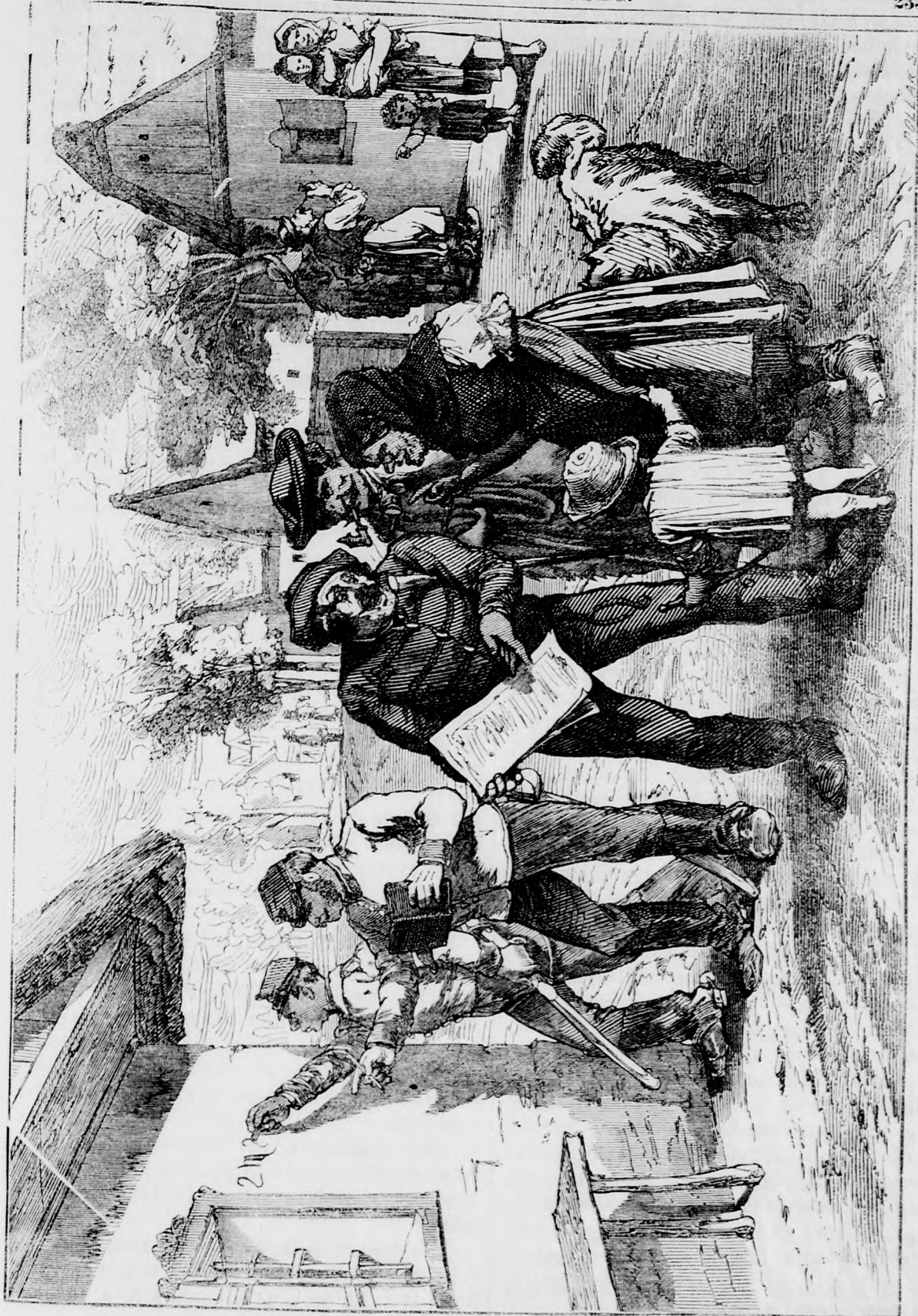
Honnan?

Erre nem lehet oly könnyen felelni. E cseppecske egész sereg testvért képvisel, melyek mind egy hazából — az oczeánból — származnak, de különböző vándorlásaik után véletlenül találkoztak és ismét el lettek választva egymástól. Némelyek talán már százszor is körülutazták a légben a földet; mások segíték a föld összes folyóit létrehozni; ismét mások a jégcsucok iránt — legyenek azok grönlandiak vagy az Alpok — viseltettek rokonszenvennel; egy rész a föld belsejét nézte meg. De már a szél és a nap a testvérek egy részét mindenfelé elvitte és a többiek is láthatatlanok.

Hová?

— Mi sem tudjuk; honvágy kapott meg, és haza, a tenger felé igyekezünk, de gyakran csak ezredévek múlva, megszámlálhatlan vándorlás vagy kemény s hosszú fogság után találjuk meg az arra vivő utat! A cseppekben összegyűlt társak csak igen kis része ér oda, a többiek vagy a magasba ragadtatnak, vagy a mélység nyeli el őket. E cseppecskének egy része a földön van és kisebb-nagyobb társaságra talál. Vándorlásában a tenger felé mindig a mélységbe törekszik, a cseppecskének egyesülve kis erket alkotnak, melyek homokszemeket és földrészcskéket visznek magukkal, nem-sokára patakesára bukkannak, mely őket a folyóhoz viszi, ez pedig a folyamba, melynek medrében csendesen mennek hazájok felé, — természetesen nem mind, mert útközben, sőt még az utolsó perczen is nem csekély tömeg száll fel a naphoz, és egy részét a föld iszsza be.

Bizonyosat nem lehet azokról mondani, melyek a föld titokteljes mélységébe hatolnak. De itt is társulnak a cseppek cseppekkel, források forrásokkal, míg nagy hatalommá nőnek ki magukat, s vagy a bányákban az emberek előhatolásának le-

Katona-bekvértelyezés.

győzhetlen elleneivé lesznek, vagy pedig a cseppköbarlangokban bámulatra ragadnak.

Hiába fárad a szem ez épülő oszlopok, bolthajtások, sarkok és ívek építészet meglesni. Építkezését azonban meg lehet hallani. Csepp cseppre csengve csurog le, így építvén a követ. Ezek azon források, melyek tudósítanak a víz előrehatolásáról a földbe, és hőfokukról hozzávetőleg meg lehet határozni a mélységet, a meddig le szálltak. Mert körülbelül minden 100 lábnyira a föld melege egy fokkal feljebb száll, és a föld eme hőkinése melegíti a forrásokat. Így a hőmérő hossz mértéke a mélységnek, melyből a meleg források bugyognak, és meghatározza a határvonalat, melyen a víz át nem léphet alakváltoztatás nélkül.

Ha t. i. a mélységgel a hőfok is nő*, akkor kell egy vonalra találni, melynél a víz vesztegel, egy semleges térségre a föld belsejében levő izzó folyadék és az azt hűtő víz közt, melybe a víz mindinkább előre nyomulni törekszik. Hogy azonban egyes vizek szélesebb hasadékokon vagy üregeken át még nagyobb mélységbe érnek, bizonyítják a tűzhányók, melyek roppant tömeg lavát és vizgőzt löknek ki. Itt talán ismét összetalálkoznak a cseppek azon részével, mely föld feletti légutazásokra adta magát és leggyorsabban s legmesszebbre szállt, egy szóval a földet körülutazta, oly vidékeket látogatván meg, melyeket ember még nem látott. Az északi- és déli sarkot úgy ismeri, mint a Svájcz völgyeit; a Cordillerák s Himalaya megmászhatlan csúcsai fölött evezett. Az időjárás nagy egyenlőtlensége a sarkvidékek és a forró égélj közt a lég folytonos mozgását kívánja, és szükségli a légtömegek és ezzel együtt a légnemű viktömegek — a vizgöz — körfutását, mely még a leghidegebb vidékeken is található, miután azt egy világrész sem nélkülözheti; — egy és ugyanazon légtömeg majd az északi, majd a déli földgömbre, és a sarkvidékekről az egyenlítő felé vonul. Ugyanezen helycsere alá esnek a légáramokban található vizrészcsek is; a piczi, könnyű viktörpék, melyek nem régen Elő-India folyójában, a Gangesben,

* Minden földtani tünemény tanuskodik arról, hogy ez a közetek olvadási pontjáig tart.

fürödtek, néhány nap mulva mint finom jégtücskék egy grönlandi jégcsucsra rakodnak, vagy egy ottani bátor hajós szakállát vonják be, onnan hosszabb vagy rövidebb pihenés után az uszó jéghegyben vagy az éles északkeleti széllel visszafordulnak és az Atlanti oceánt vagy pedig az Amazonok folyamát látogatják meg, melyből a déli nap által átmelegített s gyorsan felszálló légáramlatokban ismét felszállnak, hogy most a déli földgömb megnézésére induljanak

(Vége köv.)

P f a f f Fr. után németből

Liszka Béla.

Katona-vendégek.

(Képpel.)

Van lótás-futás a faluban: hire szaladt, hogy jönnek a katonák, még pedig nem is gyalog, hanem lóháton, s ott is maradnak ki tudja meddig. Mire nénémasszony a szomszédasszonyokkal kibeszélgette magát ez ujság felől, akkorára már meg is jött mutatóba a kvártélycsináló, nem nagy örömeire gazduraméknak, de annál nagyobb gyönyörűségére Jancsikának, Pistikának, meg a többi apróságnak, a kik a kardcsörögésre ki is szaladnak az utcára, hogy megszűröl megbámulják a katona-bácsit, a ki olyan fényes vasat hurczol maga után nagycsörömpölve, — hanem azért mégis jónak látják belekapaszkodni a mámi kötényébe, nehogy valamikép rájok találjon ijeszteni a megbámult vitéz, ki bizonyosan már ott is nem egyszer megfordult, a hol az a legderekabb, a ki legjobban érti az öldöklés mes terségét . . .

— Czvájter czug, czváj mann! — Torzonborz strázsamester diktálja, inczifinezi frájter pingálja; a fehérre meszelt falon bélyeget hagy a vörös plajbász, hogy csak úgy virit, — hanem hiszen nem is marad rajtok egy garas ára becsület, úgy lehordja nénémasszony; csak az a szerencse, hogy nem értik.

Mikor aztán egyet szusszan, kisbiró uram förmed neki: „Ugyan fogja be már keed a papuláját; azt is az Isten teremtette.“

No hiszen csak most ered meg csak a nénémasszony nyelve, hogy a nagypénteki kereplő se különben! kikapja tőle a maga

részét a kisbíró, a bíró, de még a szolgabíró is, míg gazduram, a ki már megszokhatta az efféle dörgést, egész csendesen szíja makrapipáját mellette, gondolván: mirevaló ez a szörnyü zivatar, mikor ugy sem lehet segíteni a bajon.

Mert hát bizony baj is ám az, meg bosszuság is, mikor két idegen ember, a kit sohasem látott, azt sem mondja, hogy befellegzett, hanem beköti lovát a mezei munkában kiállott párák helyére, magát pedig urrá teszi a szobában, hogy alig férni tőle. Nem kvártélyoztak ahhoz katonát, a ki azt a közmondást kitalálta, hogy: bagoly is ur a maga fészében.

Aztán még ha huszárok, vagy bakák volnának, azokat szívesen látná tűzhelye mellett még a nénemasszony is, de ezekkel még csak beszélni sem tud.

Ákad ugyan közöttük egy-kettő, a ki megbecsüli magát, egyetmást segít a ház körül, — az ilyen aztán csakhamar családtaggá válik, még nénemasszony is kedvében jár s pogácsát süt utravalónak. Hanem bizony a legnagyobb rész nem fér a bőribe, míg csak a körmére nem koppintanak. Pedig oda koppintanak ám nem ritkán.

Egyszer Mihály gazda katonája, a ki különösen garázda legény volt, ebéd ideje alatt oda fektette kardját az asztalra, kötekedve mondván: „Nekem ilyen kés kell!“ Mihály gazda egy árva szót sem szólt, hanem fölkel, kiment, behozta a vasvillát s végignyujtotta az asztalon. A katona felpattanva kérdi: „Hát ez minek?“ — „No csak azt gondolom, — felelé Mihály gazda egész komolyan, — hogy ilyen késhez ilyen villa való.“ — Az a katona sem henczegett többet a házban.

Az meg magával W. herczeggel történt Furtán, hogy rektorné asszony tisztességesen betálalt neki délben; a herczeg dühbe jött, hogy 12 órakor akarják megebédeltetni, s az ételeket saját magas kezeivel összetöltögetve küldte vissza, hogy neki 4 órakor tálaljanak. Rektorné asszony aztán 4 órakor betálalta ugyanazon ételeket azon módon összetöltögetve. — Hogy mit szólt rá a herczeg, arról hallgat a krónika.

Öt hét léghajón.

Regényes utazás Afrikában.

(Képekkel.)

Verne Gyula után.

(Folytatás.)

III.

Elérkezett az indulás napja. Fergusson, Kennedy és Joé a „Resolute“ gőzhajóra szálltak, mely őket Pennet kapitány parancsnoksága alatt Zanzibar szigetére szállítja, — s a derék kapitány és az egész hajósnép nagy kitüntetéssel fogadta őket.

Február 21-én hajnali 3 órakor dübörögni kezdett a gép, a mint a tüzeket a gyújtókban megrakták; 5 órakor fölszedték a horgonyt, a hajó elindult s nemsokára a sik tengeren uszott.

Mondani sem kell, hogy a társalgás a hajó fedélzetén csaknem kizárólag a tervezett légi utazás körül forgott. Némelyek csodálkoztak a fölött, hogy oly hosszú utra aránylag kevés élelmiszert visz magával Fergusson.

— Önök azt hiszik, hogy utazásom talán hónapokig fog tartani? Csalódnak. Gondolják meg, hogy Zanzibártól a senegáli partokig nincs több 3500, tegyük, hogy 4000 tengeri mértföldnél. (2½ teng. mfl.=1 német mfl.) Kedvező széllel minden 24 órában kétszáz ily mértföldet haladva és éjjelnappal utazva, tíz nap alatt oda érkezném.

— De akkor mitsem láthatna, mitsem észlelhetne.

— Éppen azért, ha akarom, meg is állapodom, kivált ha oly szél keletkezik, mely léghajómat magával ragadná.

— S pedig van olyan, — szólt közbe Pennet kapitány, — mely egy óra alatt halad kétszáz tengeri mértföldet!

— Lám, ily széllel egy nap alatt átrepülhetném egész Afrikát; reggel fölszállanék Zanzibarban s másnapra Saint-Louisban ereszkedném le, — nevetett Fergusson.

— De hát az emberi szervezet kiállaná-e e nagy sebességet? — kérde a még mindig kétkedő Kennedy.

— No én nem akarok hasonló sebességgel utazni, sőt ha módomban lesz éjszakára valamely hegycsúcson vagy fatetön kikötöni, kikötök. Egyébiránt két hónapra

való eleséget viszünk magunkkal, s ügyes vadászunk az uton is gyarapíthatja éléstárunkat.

A hajó fiatalsága irigyen nézett Kennedyre, hogy mily pompás vadászatai lesznek. De ő annál jobban szabadkozott; ő nem lő, ő nem megy, de már olyan bolondot nem tesz, hogy abba a léghajóba beleüljön.

— Hagyd el, kedves Dickem, — mondá Fergusson. — Meg vagy mázsálva, magad is, táskád is, puskád is, még a lóporod is. Ezen már túl vagyunk, hát ne is beszéljünk róla!

A „Resolute“ pedig vígan haladt az egyenlítő felé; 27 nappal a Londonból való elindulás után megkerülték a Cap hegyfokot, s másnap befordultak a mozambiquei csatornába, s ápril 15-kén Zanzibar-szigetelőtt, a hasonló nevű város kikötőjében vetett horgonyt a hajó. E szigetet Afrika szárazától keskeny csatorna választja el, mely a hol legszélesebb sincs 30 teng. mfd, — körülötte pedig apró szigetek fekszenek, melyek egy része lakatlan.

Megérkezésökor az angol konzul (ki a vállalatról értesítve volt) fogadta a kikötőben és vezette lakására. A léggömböt s készülékeit először Zanzibár főterén akarták fölállítani. De a benszüllött babonás nép gyanús mozgolódása a hír hallatára, hogy európai bűbájosok égbe akarnak szállni, oly fenyegetőleg kezdte mutatkozni, hogy Fergusson — kikerülendő az ellenszegülést — összes készülékeit a szomszéd puszta szigetcskék egyikére szállíttatta át, hol senkitől sem háborítva tette meg

előkészületeit a magasba szállásra. — E végre a Koumbeni nevű kis szigetet választották. Ott két óriási gerendát állítottak fel s azokhoz erősítették a felfuvandó léggömb köteleit. Másnap hozzákezdtek a szükséges könenyáz kifejtéséhez, minek befejeztével a léggömb, kötélhálózatával borítva, vígan lengedezett a két nagy gerenda közt, várva, hogy kötelei elmetszestvén, a magasba röpphenessen. Éjjelre, nehogy a benszüllött nép valami merényletet kísértsen meg, a léggömböt katonaság őrizte.

Ápril 19-kén korán reggel átmentek Koumbeni szigetére, számos kísérettel. A léggömb vígan lengedezett kötelein, melyeknek végeit most, feloldva előbbi nehezékeitől, 20 matróz fogta erős markában, hogy az adott jelre egyszerre elbocsássák. Midőn oda érkeztek, Kennedy kilépett a sorból és ünnepélyes hangon megszólítá Fergussont:

— Tehát már visszavonhatlan elhatározásod e léghajón utazni?

— Visszavonhatatlan.

— Ismerd el, hogy én mindent elkövettem e merész

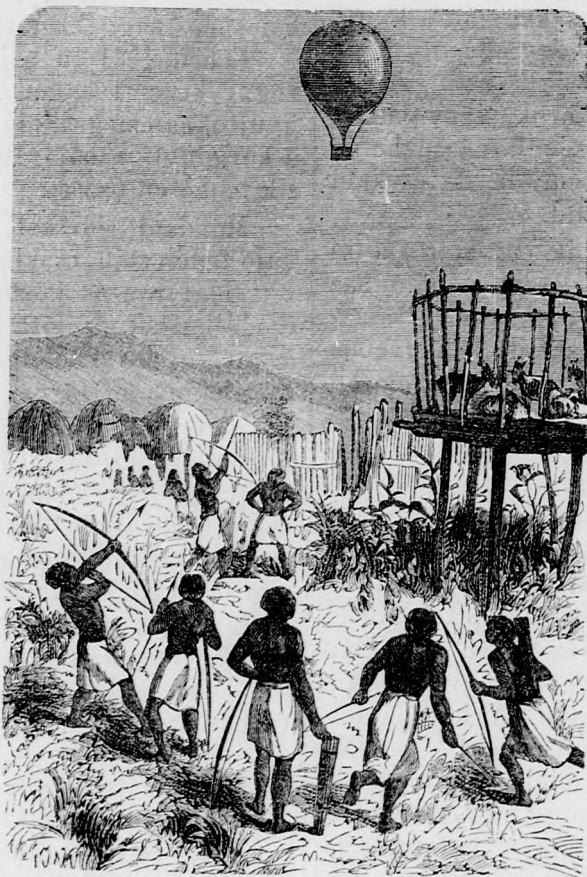
elhatározásod megingatására.

— Azt el kell ismernem.

— Így hát én mosom kezeimet a bekövetkezendő veszélyek felelősségétől, — én veled megyek!

— Azt előre tudtam; — s a jó Fergusson mosolygott, míg szemébe a megindulás könye szökkent.

Pontban 9 órakor a három utitárs elhelyezkedett a léggömből lefüggő csolnakban. Fergusson felállva, kalaplevéve szólott:

Sokhelyt nyilakat ragadtak s a léggömb után lödöztek.

— Kereszteljük meg léggömbünket oly névre, mely szerencsét hozzon neki. „Viktória“ legyen a neve!

E névre óriási hurrah hangzott: „Éljen a királyné! Éljen Anglia! Szerencsét a Viktóriának!“

— Ereszszétek el a kötelet! — kiáltá Fergusson, s a jövő perczben a „Viktória“ gyorsan emelkedett a levegőbe, míg lenn a „Resolute“ ágyúüdvölvésekkel dördültek meg tiszteletére.

IV.

A lég tiszta, a szél mérsékelt volt. A „Viktória“ csaknem függélyesen emelkedett 1500 lábnyi magasságra, aztán egy határozottabblégáramlat délnyugatnak vitte a léggömböt.

Mily fölséges látvány tárult az utasok szeme elé!

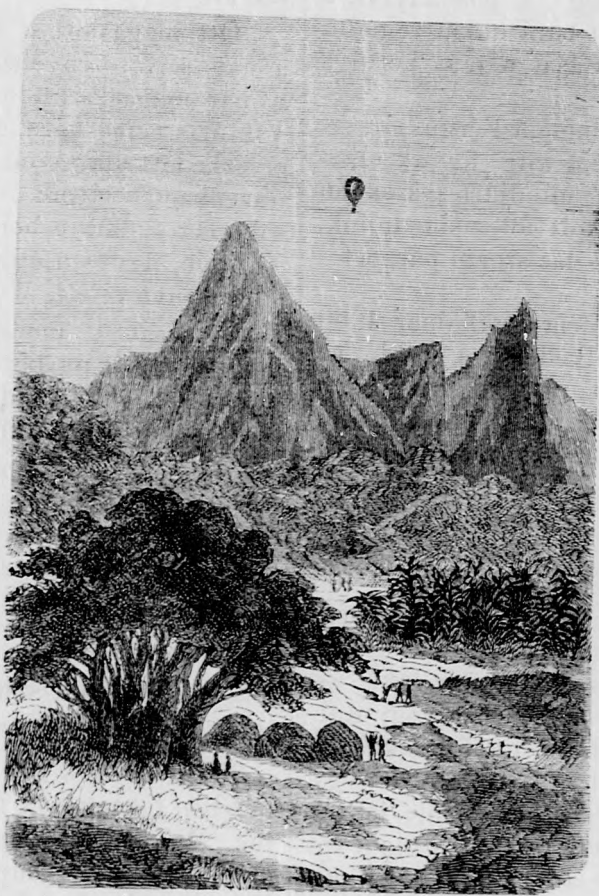
Zanzibár szigetét egészen beláthatták a többi kisebb szigetekkel együtt, — a mezők különböző színű festés gyanánt tarkállottak, s az erdők és berkek kisebb-nagyobb lombokréták gyanánt tűntek föl. A szigetlakók mint apró hangyák látszottak mozogni; a „Resolute“ picziny csónakoskának látszott.

Midőn elérték Afrika partjait, a tudor elhatározá közelebb szállani a földhöz; mérsékelte tehát a katlan tüzét, miáltal a könenyégáz térfogata kisebb lett, s így mintegy 300 lábnyi magasságba ereszkedett le.

A „Viktória“ egy város felett szállt át, mely a térképen Kaolenak volt följegyezve. A szél iránya délnek fordult, de a tudor azt nem bánta.

Ezalatt az utasok étvágya is megjött, s

Joé pompás kávéfőzött reggelire, melyet jóízűn költöttek el, folyvást szemlélve az alattuk egyre váltakozó vidéket. Ez rendkívül termékeny volt. Dohány-, tengeri-, árpaföldek fölött szálltak át; teljes érésben minden. Itt-ott nagy tábla rizsvetések, egyenes, kövér száraikkal s biborszínű virágzásukkal. Erős oszlopokra emelt aklokban juh- és kecskenyájakat láttak, jól elzárva és megóva a leopárdok zsákmányszomjától.

A Rubeho.

A fel-feltünedező falvak mindenikében meg-megujult a benszüllött lakosok nyugtalan, zavart kiabálása a csodátünetemény láttára; sokhelyt nyilakat ragadtak s a léggömb után lövöldöztek, — de a tudor bölcsen oly magasságban maradt, hol a nyilvesszők el nem érhatték.

Délben a Viktória Uzaramo tartomány felett lebegett; a tenyészet itt valóban meglepően szép volt.

— Mily gyönyörű fák! — kiáltá fel Joé, — tizenkettő belőlük egész erdő!

— Ezek baobabfák, — felelt Fergusson tudor. — Amott van egy, nézd, melynek törzse lehet 100 láb területű. Talán

ennek a tövében halt meg Maizan Ferencz 1845-ben, mert éppen Deje la Mhora falu fölött vagyunk, hová ő egymaga vakmerős-ködött bemenni, de ott a vidék főnöke elfogta, egy baobab-fához kötötte s tagjait izenkint tépte szét, míg körül a vadak éneke hangzott. Szegény Ferencz, még csak huszonhat-éves volt.

— No én itt le nem szállanék, — mondá Joé borzadva.

Este a Duthumi hegyen áthaladva,

ennek tulsó oldalánál aláereszkedtek. A horgonyokat kivetették, s azok egyike egy nagy fa ágaiba akadt. Most Joé kötélhágcsón leereszkedett s a horgonyt szorosan megkötötte az ághoz. Itt határozták tölteni az éjt.

Az éj nyugodt volt, de másnapra kelve Kennedy nagy bágyadtságot s lázas borzogatást érzett. Az idő is megváltozott s egészen elborult. A föld kigőzölgése érezhető volt a felhők sűrű sáтора alatt. A vidék uralkodó betegsége, a posványláz, a három utazó közül skót barátunkat ragadta meg leginkább, bár hatását a más kettő is érezte némileg.

— Gondoltam, — mondá Fergusson, — hogy ha leszállunk, ezt alig fogjuk elkerülhetni. De várjatok, mindjárt teszok én róla, — csak odáig kell fölemelkednünk, hová a föld gözkörének láz-szerző párája föl nem hat.

Ugy is lett. A Viktória csakhamar 4000 láb magasságba emelkedett. A föld, az alatt fekvő sűrű pára-rétegek miatt nem látszott, csak a nyugati láthatáron ütötte fel a kelő napfényben csillogó fejét a Rubeho hegycsúcsa, mely az Ugogo-vidék határvonalát képezi. Három óra múlva a tudor jóslata beteljesült: Kennedy legkisebb nyomát sem érezte a láznak.

— No, — mondá, — ez ugyan sikeres gyógymód.

— Valahányszor a hideg fog lelni, — mondá Joé tréfásan, — ide jövök gyógyulni.

Tíz óra felé a ködburkolat fölszakadt, a föld ismét látható lön. Nemsokára egy hegygerincez körvonala tüntek föl; itt-ott egy-egy hegyfok magasodott ki, s vigyázni kellett, hogy a gyorsan haladó léggömb valami csúcsba ne ütközzék.

— Csupa sziklák közt járunk, — kiáltá Kennedy.

— Ne félj, nem akadunk beléjük.

— Ez remek módja az utazásnak, — jegyzé meg Joé.

Tizenegy órakor elhagyták az Imengé medrét. A vad törzsek hiába fenyegették kiabálásaikkal és fegyvereikkel.

— Figyelem! — kiáltá egyszerre Fergusson. — A Rubehóhoz közeledünk, melynek neve a bensülöttek nyelvén azt jelenti, hogy „Szélfordító.“ Jó lesz, ha itt — az

erős szélfuvalmakat kikerülendők — magasabbra szállunk.

A katlan tüzeit éleszteni kezdték, s a gáz a meleg hatása következtében oly kiterjedést nyert, hogy a léggömb 6000 lábnyira emelkedett. Ily magasságban a levegő sűrűsége észrevehetőleg fogyott. A hang nehezen hallatszott. A földi tárgyak homályosan látszóttak; ember és állat éppen nem voltak kivehetők. Az erdők csak sötét foltoknak, a tavak kis pocsolyáknak tüntek föl.

Ott magaslott a Rubeho. Fölötte égett a nap s verőfényében csillogtak a tetők. Kopár magaslatain nem volt tenyészlet. A Viktória nemsokára a hegy tulsó oldalán ereszkedett alá. A mint lejjebb szálltak, dús növényzetet láttak, s csakhamar a magasabb fák sudarait horzsolták. Joé a kötélhágcsón, ügyesen mint a macska, lemászott s horgonyt vetett. Megállottak.

— Most — mondá Fergusson — végy magadhoz két puskát, Dick barátom, s rendeztetek egy kis vadászatot. Itt gyönyörű antilopokat fogsz találni.

Kennedynek sem kellett ezt kétszer mondani.

— De aztán, ha egy lövéssel jelt adok, siessetek vissza, mert az azt jelenti, hogy baj van.

(Folyt. köv.)

A két béka szomorú története.

— Mese. —

Volt egyszer két béka; ezek egy nagy kertben laktak s a legjobb barátságban éltek. Midőn egy szép nyári napon ajtajuk előtt ültek s a napon sütkeztek, egyszerre valami zuhanást hallottak éppen mellettök, s annyira megijedtek, hogy hirtelen tova kezdtek ugrálni. Hát éppen előtök feküdt egy nagy bogár szörnyüségesen jajgatva és kapálózva; valami gonosz veréb ebédre akarta őt megenni, és ugyan rutul bánt vele, egészen felvágta a hasát a szegény ördögnek, s ki tudja milyen csoda által szabadult ki karmaiból. Most kérte a két békát, segítsenek rajta, mert nagy fájdalmakat szenved.

— Hallod-e, — szóla az egyik béka a másikhöz, — bárcsak varrni tudnánk; ak-

kor bevarrhatnók a szegény bogár hasát s nem kellene meghalnia.

— Ejnye no! Ez pompás gondolat! — felelé a másik; — menjünk hát és tanuljunk meg varrni.

Az első béka ezzel meg volt elégedve, s így hát vigasztalták a bogarat, legyen nyugodt, ők majd segítenek rajta, csak várjon egy kis ideig.

Ezzel bementek egy varrónő szobájába, s váltig beszélgették neki, hogy ők varrni akarnak tanulni. De a varrónő nem értette a béka-nyelvet, nagyhasuaknak, kopaszfejüknek csufolta őket, végre fogta a seprőt és szépen kisöpörte a szegény békákat.

Midőn kün voltak, azon tanakodtak, mitévők legyenek most. Végre abban maradtak, hogy először iskolába mennek s megtanulnak beszélni. De midőn az iskolához értek, nem mertek bemenni a sok rossz gyerek miatt, kik úgy kinozzák a szegény békákat. Mig ott álltak s nem tudták mitévők legyenek, egy egér jött ki lakából megnézni, milyen idő van ideki.

— Adj' Isten jó napot, szomszéd uraim, — mondá, a két békát megpillantva. — Tán fürdőbe tetszik önöknek utazni?

A békák elbeszéltek neki, hogyan jártak, s milyen nagy zavarban vannak.

— Ha egyéb bajuk nincsen, — felelé az egér, — azon könnyen lehet segíteni.

S ezzel meghitta a békákat lakásába, s egy lyukhoz vezette őket, melyen az iskolába láthattak. És a két béka csendesen, csendesen ült az egérlyukban, és hallgatóztak és figyeltek, míg nem az öreg tanítótól beszélni tanultak; s az nem is volt olyan nehéz, mint képzelték, mert ők már elég értelmesek voltak, fejök lágya is rég benőtt már. De midőn látták, hogy a tanító egy engedetlen gyerekre vagy tizenkettőt ráhúzatott, akkor megijedtek s kérték az eget, vezesse őket vissza.

Ezután megint bementek a varrónőhöz, s most egész világosan előadták ohajtásukat.

— Nagyon jól van, felelé amaz; — de hol van a tandíj?

A békák zavartan bevallották, hogy ők bizony nem tudnak fizetni.

— Akkor hordjátok el hát magatokat;

semmiért semmit adnak, — a kávé pedig napról-napra drágább.

A szegény békák tehát megint az utcán álltak, s lecsüggesztették fejeiket.

— Nekem eszembe jutott valami, — szóla az egyik sok gondolkozás után; — menjünk el varangy nénénkhez, ő gazdag, pinczéje egészen tele van drága ékszerekkel.

— Csak ne lenne olyan fősvény, — mondá a másik.

De azért mégis csak utnak indultak s nemsokára a varangyhoz értek, mely egy lapulevél alatt ült és legyeket fogdosott. De ő nagyon öreg volt és kövér; ezért nem sikerült a vadászat, a miért nagyon boszankodék, mert ma különösen jó étvágya volt.

— Hozott Isten, kedves öcsém-uraim! — kiáltá, midőn rokonait megpillantá, s oly gyorsan, a mint birt, hamar előcsoszogott a lapulevél alól. — Legyetek szivesek és segítetek öreg nénéteknek a mindennapi kenyeret megkeresni.

— Szivesen, — szóla az egyik béka, — hanem valami ékszerrel kell minket néné-
asszonyának megajándékoznia.

A varangynak ez sehogysem tetszett, de az éhség fáj, s végre mondá:

— Ha mindegyitek egy tuczat legyet fog számomra, akkor kaptok egy szép aranygyűrűt.

A két béka tehát lesbe állt s fogdosták a szegény kis legyeket, s minthogy elég ügyesek voltak, nemsokára össze is szedtek két tuczat legyet s még ráadásul egynehány szunyogot is, mi igen finom falat volt. Ezért aztán megkapták a gyűrűt, — odavitték azt a varrónőnek, és az most már megtanította őket varrni. Midőn elbúcsúztak, még ajándékozott nekik egy tüt és egy finom ezernát, s most jókedvvel hazaindultak.

De midőn a bogárhoz értek, — — az bizony már halva volt.

Ekkor nagyon keservesen megsiratták, eltemették s nagy fehér kavicsot tettek sírjára siremléknek.

De most már nem tudtak mit csinálni a tüvel és ezernával.

— Tudod mit? — szóla végre az egyik, — varrjuk össze magunkat, hogy soha el ne szakadjunk egymástól.

Ezen gondolat nagyon tetszett a másiknak, és csakugyan hátulsó lábára kötötte a czérna egyik végét, a másikat meg barátja lábára. Eppen midőn ezzel készek lettek, jött arra egy nagy gólya, mely még nem vacsorált. A békák gyorsan el akartak illanni, de nem lehetett, mert lábaiknál fogva tartották egymást. És a gólya először bekapta az egyiket, utána a másikat, s most vége volt mind a kettőnek.

A két béka tehát eltűnt a földszínéről. De a tü még most is ott van a földbe be-szurva, a hol a gólya véget vetett a két béka életének; a ki nem hiszi, menjen oda és keresse meg.

Aranyszavak.

Leghűbb s való barátom mindig az,
Ki bennem a jót hűn, de nem tulozva,
S világosan, de nem szeretlenül
Tekinti, a mi rossz van.

Klopstock.

Hit a nemesben a nemes jegye;
Másban ki bizik, bizik önmagában.

Kölcsey.

Ha egészen boldog akarsz lenni, nem
szabad csak félig jónak lenned.

Zschokke.

Életed hosszú pályáján ovatosság legyen
horgonyod, kalauzod a kötelesség. Hos-zu a
pálya, csalóka a hullám, messze a cél.

Az igaz igyekezet legelső kezdete a szebb
tökéletesevésnek.

Kisfaludy K.

Légy boldogabb mint én! — de ne keresd, fiam,
A boldogságot úgy, mint szokták annyian;
Tündöklő semmiért,
Mint hir, méltóság, kincs, lelkednek nyugalmát
Soha be nem cseréld!

Tompa M.

Talányok.

1) **Mehnert Gusztávtól.**

1. 7. 6. Folyóknál találatsz sokat.
6. 7. 11. Minden szereti szokot.
8. 2. 3. 11. Ez görög istennő leve.
5. 3. 10. 9. Szokott lenni leány neve.

4. Magyar betű nem lehetne.
12. 11. E nélkül semmi se élne.
1—12. Nagy férfi neve, ez az ozmánt megverte,
Tisztelte a haza s Európa szerte;
De volt sok ellene, ezek irigyelték
A győzelmi babért, de le nem téphették

2)

8. 2. 10. 2. Szereti ezt sok gyerek hallani.
5. 6. 7. 8. 9. 10. Fiuk neve, de korán se Dani.
1. 2. Neked mondják, hogy ha hínak elő.
3. 9. Pompás állat, ottan előkelő.
9. 4. A sertéseket zárják be ebbe.
1—10. Híres ember ez a történetbe,
Szerette hazáját,
S haza érdekében lőtte le zsarnokát.

3) **Várady Lajostól.**

gás gás

4) **Mirth Idától.**

ár ár ár ár	o
ár ár ár ár	o o
ár ár ár ár	o o o
ár ár ár ár	o o o o
ár ár ár ár	o o

5)

Csáthi Szabó Margittól.

1. 2. 3. 4. 11. Szorgalmas kis állat vagyok.
1. 2. 7. 2. 3. 4. Ha huznak, bús hangot adok.
5. 6. 7. 8. Költő agyában születik.
7. 6. 10. 11. 1. 6. Vannak sok ilyen gyermekek.
5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Tudós emberek szeretnek.
10. 11. 9. 7. 6. 4. A lovaglóknak lóra tesznek.
8. 9. 7. 9. 4. Vezér vezet a csatába.
- 1—11. Zeneértők mulatsága.

6)

Varga Józseftől.

5. 8. 7. Egy szabályos mértani test.
9. 8. 7. Italul németnek add ezt.
5. 2. 7. Ez testednek egyik része.
1. 2. 3. 4. „Nagy” Sándornak mellékeve.
3. 4. 6. 7. Mellette foly a Rába-ár.
9. 2. 9. Híres ragadozó madár.
3. 4. 8. 1. 3. 4. Terem tengeri csigákban.
6. 7. 1. 2. 3. 4. Főtiszti rang a táborban.
- 1—9. Ez alföldi mezővárost
Látni vágyva vágódom most.

7)

Sántha Sándortól.

Hat betűből vagyok;
Négy lábamon állok,
De soha nem járok,
Ugy-e, kitaláltok?

Megfejtési határidő: május hó 20-dika.

TARTALOM.

A bűvész. (Elbeszélés. — Folytatás.) — A szabadság képe. — A rab. — A tündérek kedvencei. (Mese. — Folytatás.) — Gyermekek-dalok. — A vízsepp esodái. — Katona-vendégek. (Képpel.) — Öt hét léghajón. (Képekkel.) — A két béka szomorú története. (Mese.) — Aranyszavak. — Talányok.

Felölös szerkesztő: **K. Beniczky Irma.**

Kiadja és nyomatja: **Franklin-társulat** magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapestben (egyetem-utca 4. sz.)